

lemne. Dacă ai trămite pe cine-va érna pe unu geru mare, fără să fie fórte bine înbrăcatu, ca să nu strébată gerulu pêne la elu, ce i s'aru întâmpla?—De siguru că asemene aru peri; căci vieța are trebuință și de căldură. Asemene aru peri, și când l'aru aruncă într'o căldură prea mare. Așa dar' vieța, are trebuință de patru lucruri mai cu sémă, adecă: de aeru, nutriméntu, bătură și căldură potrivită. Când însă, unu copilu micu s'aru închide într'unu locu, de unde să nu audă pe nimene vorbindu, nici să védă pe nimene âmblându, ce i s'aru întâmpla?— De siguru că nu aru sci nici să vorbescă, nici să âmble; pentru că pruncii învêță a vorbi și merge, numai védându cumu vorbescu și âmblă alții. Dar' ca să fie înțelegători, trebue să asculte de învățaturile și povețele celoru mai mari și mai înțelepți de câtu ei; căci altu feliu, aru rămânè mai proști de câtu animalele. Așa dar', omulu are trebuință și de soçi, adecă să nu fie singuru, câtu va trăi; pentru acésta ómenii, nu ședu singuri prin păduri ca fiarele; ci, mai mulți la unu locu, formându sate și târguri.

2. Au fostu însă o dată și așa de proști ómenii, de ședean prin păduri, locuindu prin borteles copaciloru, séu pe sub stânci. Atunci tótă ocupațiunea loru, era vênatulu; și cu carnea animaleloru vênate, se nutriau; ér' cu peile loru, se înbrăcau. Dar' cu tóte aceste, ómenii nici acolo nu puteau trăi singuri; căci n'aru fi pututu birui selbaticesle animale, nici s'aru fi pututu căuta, fiind bolnavi, nici apêra, când erau atacați de străinii, ce voiau să le iea locul și ceea ce aveau. Astu-feliu ómenii, au fostu nevoiți a se aduna unulu lângă altulu; a-și comunica cugetesle, închipurile, dorințesle și nevoiles loru, prin câte-va cuvinte, ce erau înțelese numai de ei. Aceste mici adunări de ómeni, s'au numitu *națiuni*; pentru că toți aveau aceeași natură, adecă: într'unu feliu vorbiau, într'unu feliu se nutriau, într'unu feliu se *închinău lui Dumnezeu* etc. — Multu au trăitu ómenii în starea asta; însă, după ce s'au înmulțitu peste măsură, și vênatulu se impușinasă, de nu li mai ajungea cu ce se nutri și îmbraca. Apoi din astă causă, au fostu nevoiți să începă a lucra pămêntulu, învățându a face plugu, sêpă, secere etc. După aceste născociri, ușoru li-a fostu a se învăța cum să-și facă și haine frumóse, case bune, bisericu mărețe, drumuri, poduri peste ape etc. Însă, ca să se pótă înțelege unulu cu altulu la o depărtare, și ca să nu se uite întâmplările cele mari, ómenii au fostu nevoiți a-și face nisce semne, cu care să scrie cuvintesle; aceste semne, s'au numitu litere. Acei pricepuți ómeni, cari au născocitu literesle, au începutu a scrie gândiriles loru și ale altora; numele